

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯНЫҢ
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

PROCEEDINGS
OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE »**

Астана / Astana

24 СӘУІР 2024

24 APRIL 2024

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

THE MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N.GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

**“LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE”**

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

Астана, 2024

Astana, 2024

ӘОЖ / УДК 80\81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

ISBN 978-601-337-997-5

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА

Мақыш С.Б.	- Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі - академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Бейсенбай А.Б.	- ф.ғ.к., филология факультетінің деканы
Акижанова Д.М.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының меңгерушісі
Ескиндиrowa М.Ж.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Алшинбаева Ж.К.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Киманова Л.Б.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы
Ныгманова Д.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы
Акшулакова Б.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы

Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияның серіктестері

- Любляна университеті (Любляна қ., Словения)
- Варшава университеті Қолданбалы лингвистика институты (Варшава қ., Польша)
- Атылым университеті (Анкара қ., Түркия)
- Әзірбайжан тілдер университеті (Баку қ., Әзірбайжан)
- Қоқан мемлекеттік педагогикалық институты (Қоқан қ., Өзбекстан)

Partners of the International scientific and practical conference

- University of Ljubljana (Ljubljana, Slovenia)
- Institute of Applied Linguistics of the University of Warsaw (Warsaw, Poland)
- Atylym University (Ankara, Turkey)
- Azerbaijan University of Languages (Baku, Azerbaijan)
- Kokand State Pedagogical Institute (Kokand, Uzbekistan)

Партнеры международной научно – практической конференции

- Люблянский университет (г.Любляна, Словения)
- Институт прикладной лингвистики Университета Варшава (г.Варшава, Польша)
- Университет Атылым (г.Анкара, Турция)
- Азербайджанский университет языков (г.Баку, Азербайджан)
- Кокандский государственный педагогический институт (г.Коканд, Узбекистан)

ӘОЖ / УДК 80/81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы = Международная научно-практическая конференция «Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху» = International scientific and practical conference «Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age» - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет редакциясы – бет саны 312 – қазақ, орыс, ағылшын, түрік тілдерінде

ISBN 978-601-337-997-5

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы, аударма, тіл, мәдениет және мәдениетаралық коммуникация салаларына қызығушылық танытқан зерттеушілерге, оқытушыларға, аудармашы-практиктерге, білім алушылар мен жас мамандарға арналған. Конференция барысында аударма, тіл және мәдениет, сондай-ақ мәдениетаралық коммуникация саласындағы зерттеулерді дамытуға байланысты маңызды мәселелер талқыланды. Конференция цифрлық дәуір жағдайында аударма және мәдениетаралық коммуникация саласындағы ғылыми зерттеулер мен практикалық тәжірибені ілгерілетуге ықпал ете отырып, халықаралық ғылыми және академиялық ынтымақтастықты, кәсіби байланыстарды орнату және нығайту мақсатында тәжірибе және білім алмасу үшін бірегей мүмкіндік берді.

Сборник материалов международной научно-практической конференции, на тему **«Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху»** предназначен для исследователей, преподавателей, переводчиков-практиков, обучающихся и молодых специалистов, заинтересованных в области перевода, языка, культуры и межкультурной коммуникации. В ходе конференции обсуждались важнейшие вопросы, связанные с развитием исследований в области перевода, языка и культуры, а также межкультурной коммуникации. Конференция предоставила уникальную возможность для обмена опытом и знаниями в целях установления и укрепления международного научного и академического сотрудничества, профессиональных контактов, способствуя продвижению научных исследований и практического опыта в области перевода и межкультурной коммуникации в условиях цифровой эпохи.

The collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic **«Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age»** is intended for researchers, teachers, translation practitioners, students and young professionals interested in the field of translation, language, culture and intercultural communication. During the conference, the most important issues related to the development of research in the field of translation, language and culture, as well as intercultural communication were discussed. The conference provided a unique opportunity for the exchange of experience and knowledge in order to establish and strengthen international scientific and academic cooperation, professional contacts, contributing to the promotion of scientific research and practical experience in the field of translation and intercultural communication in the digital age.

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2024

© L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2024

© Евразийский национальный университет им.Л.Н.Гумилева, 2024

THE TRANSMISSION OF THE PSYCHOLOGICAL STATE IN LITERARY TRANSLATION: THE RESULTS OF A SOCIOLOGICAL SURVEY (BASED ON THE WORK OF O. WILDE "THE PICTURE OF DORIAN GRAY")

A.Zh. Shadina

Master degree student

L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

shadina.anel@mail.ru

Abstract. *The article explores the problems of literary translation of the psychological states of characters from the work "The Picture of Dorian Gray" by Oscar Wilde into the Kazakh language. The authors analyze the difficulties faced by translators when transferring deep psychological aspects and cultural context of a text into another language. As a result of comparing the contexts of the original and the Kazakh version of the work, several deviations were noticed, most of which can be recognized as inaccuracies due to the intermediary language. The article presents the results of a social survey conducted among readers in order to identify their perception and understanding of the translated version of the work. The results of the study help to reveal the key difficulties in literary translation and offer recommendations for improving the quality of translation of foreign literary works into the Kazakh language.*

Keywords: *"The Picture of Dorian Gray", literary translation, social survey, psycholinguistics, national language, original language, intermediary language.*

Аңдатпа. *Мақалада Оскар Уайльдтың «Дориан Грей портреті» шығармасындағы кейіпкерлердің психологиялық күйін ұлттық тілге көркем аудару мәселелері қарастырылады. Түпнұсқа мәтіннің терең психологиялық аспектілері және мәдени мәнмәтінді басқа тілге беру кезіндегі қиындықтар талданады. Шығарманың түпнұсқасы мен ұлттық тілдегі аударма мәнмәтінін салыстыру нәтижесінде бірқатар ауытқу байқалды, олардың көп бөлігін дәнекер тілден кеткен қателіктер деп тануға болады. Мақалада оқырмандар арасында аударманы қабылдауын бақылау және шығарма аудармасының сапасын анықтау мақсатында жүргізілген әлеуметтік сауалнаманың нәтижелері талданады. Зерттеу нәтижелері көркем аудармадағы негізгі қиындықтарды анықтауға және шетелдік әдеби шығармаларды қазақ тіліне аудару сапасын жақсарту үшін ұсыныстар беруге көмектеседі.*

Түйін сөздер: *«Дориан Грей портреті» шығармасы, көркем аударма, әлеуметтік сауалнама, психолінгвистика, ұлттық тіл, түпнұсқа тіл, дәнекер тіл.*

Аннотация. *В статье исследуются проблемы художественного перевода психологических состояний персонажей произведения Оскара Уайльда "Портрет Дориана Грея" на казахский язык. Авторы анализируют трудности, с которыми сталкиваются переводчики при передаче глубинных психологических аспектов и культурного контекста текста на другой язык. В результате сравнения контекстов оригинала и казахской версии произведения было замечено несколько отклонений, большинство из которых можно признать неточностями из-за языка-посредника. В статье представлены результаты социального опроса, проведенного среди читателей с целью выявления их восприятия и понимания переведенной версии произведения. Результаты исследования помогают выявить ключевые трудности в художественном переводе и предложить рекомендации по повышению качества перевода иностранных литературных произведений на казахский язык.*

Ключевые слова: "Портрет Дориана Грея", художественный перевод, социологический опрос, психолингвистика, национальный язык, язык оригинала, язык-посредник.

Fiction is the fruit of the combination of psychology and linguistic art. One integral part of the literary world is psychology. Each character in any literary work has his own inner world, features, concerns and goals that is unique to him. The reader should be able to look into the world of the literary work through the eyes of each character in order to accurately understand the fiction. By looking through the prism of a character, the reader will be able to perceive the image of the character, feel his psychological state, mood, anticipate future actions and show understanding towards them. The reader should be able to look into the world of the work through the eyes of each character in order to accurately understand the literary work.

The path of a literary work to the world level lies through the successful translation of the work. In this context, the only condition for successful translation is that the translator gets acquainted with the original literary work and translates the feelings and experiences of the characters as if he was witnessing what they go through.

The purpose of the article is to determine the quality of the delivery of a foreign language of fiction into the national language, to compare the nature of the translation of a literary work and the linguistic-psychological state in it with conducting a sociological survey among domestic readers.

The work of the Irish writer Oscar Wilde "The Picture of Dorian Gray" and its versions translated into Kazakh and Russian were taken as the linguistic source of the research topic.

Oscar Wilde's "The Picture of Dorian Gray" is one of the best classic novels published in the XIX century. The work is not only the only novel written by the author, but also the most famous work Wilde has ever had in his career. At first, the work was criticized by the writer's contemporaries for its amorality. Despite causing a wave of negative reviews, the work gained incredible popularity. Currently, "The Picture of Dorian Gray" has reached a global level and has been translated into many languages of the world.

The main character of the novel, a handsome young man Dorian, is psychologically a character of two different types: in the early chapters of the work, he is a naive, life-hungry boy, and in the middle, he turns into a hypocritical, fickle person. In other words, a subtle aesthete and romantic by nature suddenly turns into a cruel criminal. The desire to preserve his extraordinary grace and youth leads to irreparable consequences.

The question that is touched upon in the novel remains relevant at the world level to this day: does the pursuit of eternal youth not lead to the loss of one's true face? To find the answer to this question, the reader must fully master the author's thoughts. Therefore, the requirement for a translator in the translation process is very high. The task of the translator is to convey Foreign Fiction in such a way that it retains its expressiveness in accordance with the original and awakens the reader's consciousness.

In our search, we conducted a sociological survey in order to determine and analyze the transmission of psychological mood in the work of Oscar Wilde "The Picture of Dorian Gray" into the Kazakh national language. The survey involved 42 women and 15 men aged 12-60 years, with a total of 57 respondents. Among them: 16 students, 9 undergraduates, 1 doctoral student, 24 workers, 7 others. The survey was conducted from January to March, 2024.

100% of the survey participants are citizens of the Republic of Kazakhstan (Astana - 17 people; Almaty - 12 people; Aktobe - 20 people; Atyrau - 1 person; Aktau - 1 person; Balkhash - 1 person; Khromtau - 2 people; Kyzylorda - 1 person; Taraz - 1 person; Shushie (may be Shortandy) - 1 person.

The degree of proficiency of respondents in English (Chart 1):

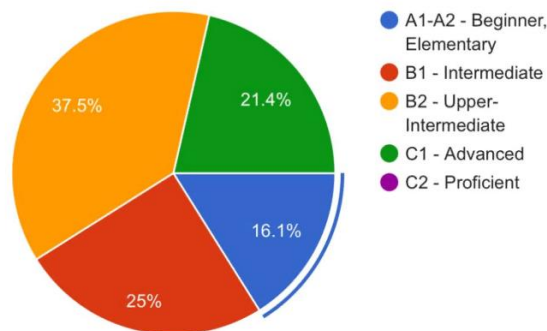

Chart 1 – degree of proficiency in English by respondents

As a result of monitoring the level of familiarity with the work of Oscar Wilde "The Picture of Dorian Gray" among the survey participants, the following indicator was determined:

- Have read the novel – 17 people (29.82%);
- Aware but have not read the novel – 20 people (35.08%);
- Watched the movie (Dorian Gray, 2009) – 11 people (19.29%);
- Completely unfamiliar – 9 people (15.78%).

In other words, about eight out of every ten people have heard from this work.

It was shown that the respondents read the work in different languages, for example:

- in Kazakh - 17.65%;
- in Russian - 52.94%;
- in English - 29.41%.

It was found that the majority of the survey participants (9 people) read the work in Russian. The minimum is read in Kazakh (3 people).

Based on a study conducted regarding the quality of translation of a literary work and the transfer of psychological mood, a number of deviations were observed in the original version of the work and the version translated into the national language. Therefore, the survey participants were asked the following questions:

1. Question #1. Do you agree with the given translation?

Original language: We were quite close, **almost touching** [1; 17].

Intermediary language: Он стоял так близко, что мы **почти столкнулись** [1; 17].

Translation to Kazakh: Оның жақын келгені сонша, тіпті біз **соқтығысып қалдық** [2; 6].

This question caused different thoughts among the respondents:

Chart 2 – respondents' opinion on Question #1

- Fully agree with the translation – 19 people;
- Those who partially agree with the translation – 15 people;
- Those who do not agree with the translation at all – 23 people.

As shown in the diagram, the opinion of the survey participants was divided into three, the most part belonged to those who did not agree with the translation. Among those who did not agree with the translation, 5 respondents offered their own translation options:

- Оның жақын тұрғаны сонша, тіпті біз соқтығысуға әрең қалдық;
- Оның жақын келгені сонша, соқтығыса қала жаздадық;
- Оның жақын келгені сонша, тіпті біздің соқтығысып қалуымызға аз қалды;
- Оның жақын келгені сонша, біз қозғала алмастай жақын тұрдық;
- Оның жақын келгені сонша, біз соқтығысып қала жаздадық.

Among the recommendations given, there is a number of similar answers. We recognize that the proposed comments were able to convey the author's thoughts in the original better than in the translation of the work. A proxemic element in context is the distance between two characters. In the original language, the proximity of the distance is characterized by the fact that there is little left to touch each other, while in the translation we observe the absence of the distance, that the action is completed, that is, the translation turned out to be unsuccessful. We would suggest the following translation option, taking into account the opinion of the respondents: «*Біздің арамыздың жақын болғаны сонша, тіпті біз бір-бірімізге тиіп кете жаздадық*». According to the Lugat Kazakh-English Dictionary, the verb "тию" corresponds to the original verb *to touch* and more correctly describes the action than the verb "соқтығысу" – to collide [3]. In this translation, the proxemic element is fully preserved and conveyed in accordance with the original.

2. Question #2. Do you agree with the given translation?

Original language: The sunlight slipped over **the polished leaves** [1; 12].

Intermediary language: Солнечные зайчики скользили по его блестящим, словно лакированным листьям [1; 12].

Translation to Kazakh: Күн сәулесі суға малынып жылтырап тұрған жапырақтардың үстінде ойнақ салады [2; 4].

The opinion of the survey participants about this context was as follows:

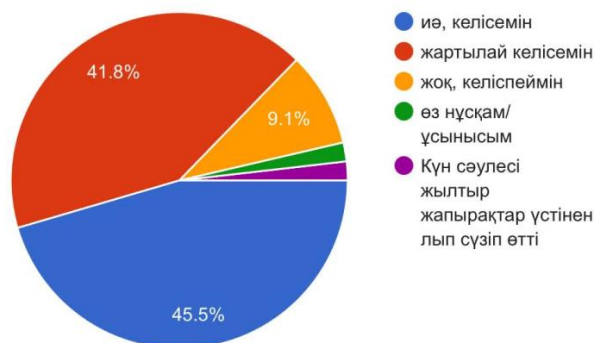

Chart 3 - respondents' opinion on Question # 2

- Fully agree with the translation – 25 people;
- Partially agree with the translation – 23 people;
- Do not agree with the translation at all – 9 people.

One respondent suggested his version of the translation: “*Күн сәулесі жылтыр жапырақтар үстінен лып сүзіп өтті*”. In our opinion, this translation successfully conveys the original content.

The context in the original “slipped over the polished leaves” is translated into the national language as “суға малынып жылтырап тұрған жапырақтардың үстінде ойнақ салады” – “drenched in water and playfully draped over shimmering leaves”. The adjective “Polished”, according to the Oxford dictionary, means “shiny as a result of polishing” [4], a derivative from the verb “to polish” - “to make something smooth and shiny by rubbing it” [5], in other words, related to the wiped, shiny, mirror-clean surface. The Russian translation «лакированный» - "varnished" is

a synonym for the original adjective polished-отполированный. The phrase «суға малыну» - "soaking in water", in our opinion, does not correspond to the original, because the original does not mention the presence of water in the description of this landscape. The reader may imagine a completely different view before his eyes. Our recommended translation:

«Күн сәулесі **айнадай таза** жапырақтардың бетінде жалт-жұлт ойнақ салады». We believe that this translation uses literary techniques such as analogy, figurative word, which has a positive effect on the delivery of an artistic image.

3. Question #3. Do you agree with the given translation?

Original language: I believe some picture of mine had made a great success at the time, at least had been chattered about in the penny newspapers, which is **the nineteenth-century** standard of immortality [1; 17].

Intermediary language: Кажется, в ту пору какая-то из моих картин имела большой успех, -- во всяком случае, о ней болтали в грошовых газетах, а **в наше время** это патент на бессмертие [1; 17].

Translation: Ұмытпасам, сол кезде менің бір картинама елге танымал болып жүрген кез-тін, әйтеуір бір арзанқол газеттерде ол туралы үздіксіз жазылғаны есімде, ал **қазіргі заманда** бұлай болды дегенше, тарихта атың қалды дей берсең де болады [2; 6].

Opinion of the survey participants:

Chart 4 – respondents' opinion on Question #3

- Fully agree with the translation – 27 people;
- Partially agree with the translation – 15 people;
- Do not agree with the translation at all – 15 people.

Most of the respondents expressed their agreement with the translation. In this context, the XIX century (nineteen-century) element of chronemics is translated as «в наше время» - "in our time"; «қазіргі заманда» - "in modern times". This is explained by the release of the work in the XIX century. Such a change will not negatively affect the content of the original, although it would be more effective to use the phrase "in the XIX century". Because the reader may misinterpret the information and have a misconception in his mind. Since the nature of different centuries is not permanent, everyone knows that the nineteenth century standard is the publication of newspapers, and the twenty-first century standard is the internet and artificial intelligence. This is a sign that the translator is wrong. In our opinion, the correct translation should be as follows: «Ұмытпасам, сол кезде менің бір суретім елге танымал болып жүрген кез-тін, әйтеуір бір арзанқол газеттерде ол туралы үздіксіз жазылғаны есімде, ал бұл – **XIX ғасырда** атың өшпес із қалдырудың бірден-бір шарты». In this version, the character of the XIX century is clearly presented.

4. Question #4. Do you agree with the given translation?

Түпнұсқа: And when a woman finds that out about her husband, she either becomes dreadfully dowdy, or wears **very smart bonnets** that some other woman's husband has to pay for [1; 94].

Дәнекер тіл: А когда женщина почувствует, что ее муж равнодушен к ней, она начинает одеваться слишком кричаще и безвкусно или у нее появляются **очень нарядные шляпки**, за которые платит чужой муж [1; 94].

Аударма: Ал егер әйел оз күйеуін қызықтырмайтынын сезіп қалса болды, не бәленің бәрін үстіне жапсыруға көшеді, тіпті **күлкілі шляпаларының** да саны көбейеді, бұған ақыны өзге біреулердің күйеулері де төлеуі ғажап емес [2; 85].

Let's consider the opinion of the respondents:

Chart 5 – respondents' opinion on Question #4

- Fully agree with the translation – 23 people;
- Partially agree with the translation – 16 people;
- Do not agree with the translation at all – 18 people.

From the given diagram, we note that among the survey participants, the number of those who agree with the translation exceeds the number of those who disagree. However, in our opinion, the translation does not reveal the psychological state in the original. According to the Oxford Dictionary, bonnet is “a hat tied with strings under the chin, worn by babies and, especially in the past, by women” [6], that is, a headdress pattern that is characteristic only of women and young children. In the original *very smart bonnets* stutteringly shows that the shape and silhouette of the hat are extremely unusual. Sarcasm and contempt can be noticed here. The version of “күлкілі шляпалар” - "funny hats" is translated using the modulation method, however, as the sarcastic element is captured, it does not affect the reader as much as in the original. In keeping with this mentioned element, we offer a translation version that affects the reader in accordance with the original: “Ал егер әйел оз күйеуін қызықтырмайтынын сезіп қалса болды, не бәленің бәрін үстіне жапсыруға көшеді, тіпті **сықизан боннеттерінің** (иек асты жіппен байланатын, пішіні ерекше әйелдер бас киімі) де саны көбейеді, бұған ақыны өзге біреулердің күйеуі төлеуі де ғажап емес.” The psychological image in this translation version is conveyed to the reader's perception without distortion.

5. Question #5. Do you agree with the given translation?

Original: «To cure the soul by means of the senses, and the senses by means of the soul!» How the words rang in his ears! His soul, certainly, was sick to death. Was it true that the **senses** could cure it? Innocent blood had been spilt [1; 407].

Intermediary language: «Лечите душу ощущениями, а ощущения пусть лечит душа». Как настойчиво звучали эти слова в ушах Дориана. Да, душа его больна смертельно. Но вправду ли **ощущения** могут исцелить ее? Ведь он пролил невинную кровь [1; 407].

Translation: «Жаныңызды сезім емдесін, ал сезіміңіздің жайын жан тапсын». Осы сөздер санасында қайталана берді. Иә, ол хәл үстінде. Бұл жолы да **сезім деген сайқал** оны емдей алар ма екен? Ол жазықсыз қан төкті [2; 150].

Respondents' answer:

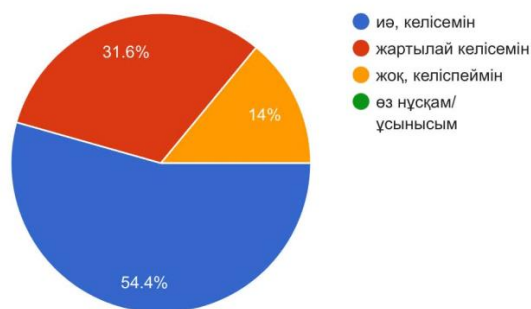

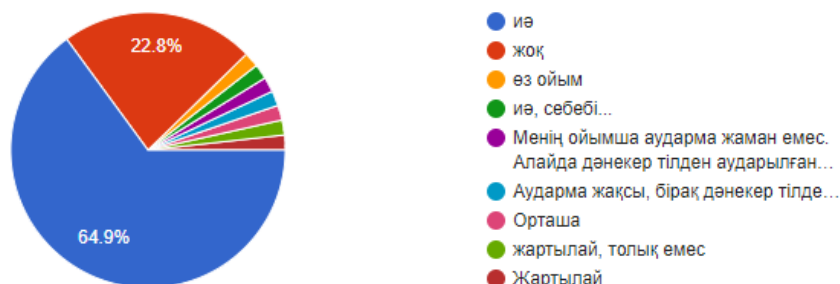
Chart 6 - respondents' opinion on Question #5

- Fully agree with the translation – 31 people;
- Those who partially agree with the translation – 18 people;
- Those who do not agree with the translation at all – 8 people.

More than half of the survey participants accepted the translation as completely correct. One respondent supplemented his opinion and recognized the incorrect transmission of the word “senses” in the Kazakh language with the phrase “сезім деген сайқал”. In this passage, however, the emphasis was on psychological influence, and the translator made a translation through the modulation method, that is, developing a thought for this part. Since “feeling” is an abstract concept, it is desirable to be given an additional description. The sense in the context is a deceptive, painful feeling that torments the character’s soul. The word “сайқал” is in the dictionary of the Kazakh literary language – «алдамшы, әзәзіл, жалған, сиқыр» - "deceit, malice, falsehood, magic" [7]. In our opinion, the translation was successful.

6. Question #6. «Were you satisfied with the translation of the work" portrait of Dorian Gray"»

The answer of the survey participants:

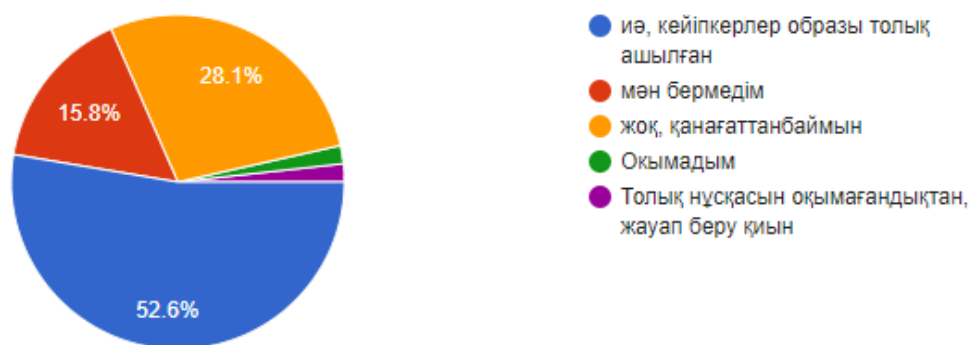

The survey participants answered this question in different ways. If we look at the chart, the largest part – 37 respondents (about 65%) recognized that the translation of the work was successful and shared their satisfaction with the translation. 13 respondents (22.8%) expressed disagreement with the translation of the work. 3 respondents recognized the translation as semi-successful. The following comments also occurred (the punctuation of the respondent is preserved):

- «Менің ойымша аударма жаман емес. Алайда дәнекер тілден аударылғандықтан қателіктер де бар.» - “I think the translation is not bad. However, there are also mistakes due to the translation from the intermediary language».
- «Аударма жақсы, бірақ дәнекер тілден аударылғандығы сезіледі.» - “The translation is good, but it is felt that it is translated from an intermediary language».
- «Иә, себебі... аударма бастысы шығармадағы жалпы ойды жеткізіп тұр» - “Yes, because... the main thing is that the translation conveys the general idea of the work”.

The survey participants associated the questions that arose regarding the accuracy of translation with the fact that the translation was carried out using a connective language. We agree with this opinion.

7. Question #7. Are you satisfied with the transfer of the psychology of the work “The Picture of Dorian Gray” to the Kazakh national language? Respondents answer as follows:

While more than half of the survey participants (30 people) agreed with the opinion that "the image of the character is fully revealed", 1/3 expressed dissatisfaction with the delivery of the psychological element in the work to the Kazakh language. In addition, there were answers: “It is difficult to answer because I am not fully familiar with the translation of the work”, “I did not pay attention”, “I did not read”. We recognize that the main reason for the divergence of respondents' opinions is the lack of the same level of proficiency in a foreign language. This was especially noticeable when analyzing the received translation suggestions. The majority of the survey participants compared the translation into the national language with respect to the Russian language, and the work on comparison with the original language did not go at such a pace.

In short, the path of a literary work to the world level directly depends on the success of the translation of the work. This is evidenced by a sociological survey conducted in order to identify and analyze the transmission of psychological mood in a foreign literary work to the national language. As a result of considering the nature of the translation of the classic novel “The Picture of Dorian Gray” and the linguistic and psychological state in it in comparison with the original, it was found that the translation of the work into the national language cannot be classified as a completely successful translation. The large number of discrepancies in translation is explained by the fact that it was carried out through an intermediary language (Russian). However, the positive aspects of the Kazakh version of the translation from the point of view of emotionality were also noted for the reader. It turned out that the translation of O. Wilde's work “The Picture of Dorian Gray” into the Kazakh national language is quite adequate to obtain the intended emotional impact on the reader.

References

1. «Портрет Дориана Грея» на английском языке с переводом [URL: <https://linguabooster.com/ru/en/books/picture-of-dorian-gray-19#page-3>]
2. «Дориан Грейдің портреті» қазақша: [URL: <https://ru.bookmate.com/reader/r35EiA09?resource=book>]
3. Лұғат – қазақ тілінің сөздіктер кешені [URL: <https://lugat.kz/index.php?p=voc&vocid=0&word=тию>]
4. Oxford dictionary [URL: https://www.oed.com/dictionary/polish_v?tab=factsheet#29482301]
5. Oxford dictionary [URL: https://www.oed.com/dictionary/polish_v?tab=factsheet#29482301]
6. Oxford dictionary [URL: https://www.oed.com/dictionary/bonnet_n?tab=meaning_and_use#16736129]
7. Қазақ әдеби тілінің сөздігі. Он бес томдық. 12-том / Құраст. А.Үдербаев, О.Нақысбеков, Ж.Қоңыратбаева және т.б. – Алматы, 2011. – 752 б. [URL: <https://sozdikqor.kz/search?q=%D1%81%D0%B0%D0%B9%D2%9B%D0%B0%D0%BB#page-1>]